

مکانیابی عرصه های مناسب احداث صنعت در استان قم با استفاده

از سیستم های اطلاعات جغرافیائی GIS^(۱)

* دکتر حمید رضا جعفری

** مهندس سعید کریمی

چکیده

توجه به مسئله مکان یابی برای استقرار صنایع برای پیشگیری از بحران های محیط زیستی محتمل و همچنین استفاده شایسته و پایدار از جمیع امکانات پهنه سرزمین (مخدوم ۱۳۷۸)، یکی از موضوعات جدیدی است که در سال های اخیر مورد توجه دولت، و بالاخص سازمان مدیریت و برنامه ریزی و همچنین سازمان حفاظت محیط زیست قرار گرفته است. در مطالعه حاضر با دقت و توجه به این موضوع، مکان یابی برای استقرار صنایع در استان قم در مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ و باروش تجزیه و تحلیل سیستمی به انجام رسید. به این منظور منابع زیست محیطی در دو دسته شامل منابع اکولوژیک و اقتصادی، اجتماعی مورد شناسایی، تجزیه و تحلیل و جمع بندی قرار گرفتند. روش عملی انجام این مورد به این صورت بود که کلیه نقشه های منابع پس از اسکن شدن، در سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS) رقومی شده و سپس مورد تجزیه و تحلیل و جمع بندی (طبقه بندی) قرار گرفتند. بعد از آن ارزیابی توان اکولوژیکی سرزمین بر حسب هدف مورد نظر با توجه به مدل ۳ طبقه ای تدوین شده، بعد از روی هم اندازی لایه های اطلاعاتی در GIS انجام شد که در نتیجه پس از حذف مناطق حفاظت شده، کاربری های فعلی سرزمین و... ۱۷ پهنه در چهار بخش سیاسی استان، در ۲ طبقه مناسب و نسبتاً مناسب شناسایی گردید. توزیع این پهنه ها شامل ۷ پهنه در بخش نوفل لوشاتو با مساحت ۱۹۹۶۴ هکتار، ۵ پهنه در بخش مرکزی با مساحت ۲۵۶۰۳ هکتار، ۳ پهنه در بخش جعفرآباد با مساحت ۹۲۱۷ هکتار و ۲ پهنه در بخش خلجستان با مساحت ۱۱۸۰ هکتار می باشد. در نهایت اولویت بندی این پهنه ها با توجه به مشخصه های اقتصادی، اجتماعی نقشه سازی شده در GIS به صورت کمی انجام گردید که در نتیجه یک پهنه در بخش جعفرآباد به عنوان بهترین مکان و پهنه های دیگر در اولویت های بعدی قرار گرفتند. می توان گفت که، پس از انجام این تحقیق که جنبه تجربی داشته، نوعی مدل و یا تئوری در زمینه مکان یابی برای استقرار صنایع تدوین گردیده که از این پس نه تنها از اصول و مبانی نظری و عملی آن می توان در مکانیابی استقرار صنایع در سایر نقاط استفاده کرد بلکه، در تدوین روش و مدل، برای مکان یابی دیگر کاربری ها نیز کاربرد فراوان دارد.

کلید واژه

GIS، آمایش سرزمین، مکان یابی، مدل، ارزیابی توان، صنعت، قم.